PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1999 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 490
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
(2023 m. liepos 12 d. nutarimo Nr. 561
redakcija)

BIRŽŲ REGIONINIO PARKO NUOSTATAI

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biržų regioninio parko nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Biržų regioninio parko (toliau – regioninis parkas) steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus.

2. Veiklą regioniniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai), nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kultūros paveldo objektų tipiniai ir individualūs apsaugos reglamentai, Nuostatai. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse Nuostatų reikalavimai taikomi, kiek jie neprieštarauja kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems dokumentams.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Apžvalgos aikštelė (regykla)** – vieta, iš kurios atsiveria panoraminis kraštovaizdis ir kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti pastatytas apžvalgos bokštas.

3.2. **Atokvėpio vieta** – trumpam poilsiui be nakvynės skirta vieta, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.3. **Dvaro (palivarko) sodyba** – dvaro (palivarko) teritorijos dalis, kurią sudaro istoriškai susiformavęs vientisas žemės plotas su visais jame esančiais įvairios paskirties statiniais ir želdiniais, vandens telkiniais, mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, dailės kūriniais, taip pat visų nurodytų statinių liekanomis, sudarančiomis teritorinį, funkcinį ir architektūrinį vienetą.

3.4. **Kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamos natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ir (ar) žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio savybės, apimančios kraštovaizdžio vaizdingumą, emocinį suvokimą, kompozicinę sandarą, meninę kokybę.

3.5. **Lankomi objektai** – paveldo objektai, kiti saviti kraštovaizdžio objektai ir kompleksai, savitų reiškinių vietos.

3.6. **Mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai** – informaciniai skydai, stendai, nuorodos, ženklai ir riboženkliai; šiukšliadėžės; suolai, stalai, dviračių stovai, sūpynės, laipynės, dekoratyvinės skulptūros, šviestuvai, stebėjimo įrenginiai (žiūronai, teleskopai, kameros); atraminės sienelės, tvorelės, platformos, pakylos; laiptai, lieptai, tilteliai, pavėsinės, laužavietės, kiti teritorijos vientiso stiliaus tvarkymo ir puošybos objektai.

3.7. **Mokomasis takas** – edukacinis pėsčiųjų takas, kuriame pateikiant mokomąją ir (ar) aiškinamąją informaciją mokoma suvokti ekosistemą, jos elementų tarpusavio ryšius, gamtos vertybes ir reiškinius, gamtinius procesus. Šalia mokomojo tako gali būti įrengta informacinių skydų ir (ar) stendų, rodyklių, riboženklių, atraminių sienelių, tvorelių, laiptų, lieptų, tiltelių, suolų, vertybėms apžvelgti ir (ar) stebėti skirtų nesudėtingų statinių, prietaisų ir (ar) įrenginių.

3.8. **Pažintinis takas** – pėstiesiems, nemotorinių transporto priemonių naudotojams ar žirgų turizmui įrengtas takas, skirtas susipažinti (aplankyti) su lankomais objektais, savitais reginiais; šalia jo gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.9. **Poilsiavietė** – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, laužaviečių, automobilių stovėjimo aikštelė.

3.10. **Rekreaciniai pastatai** – viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio, nakvynės, svečių namai, viešbučiai, kempingai, moteliai, turizmo centrai ir bazės, vasarnamiai), ir gydymo paskirties pastatai (sanatorijos, sveikatingumo kompleksai).

3.11. **Stovyklavietė** – poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti teikiama turistinės stovyklos paslauga.

3.12. **Tradicinė etnografinio regiono architektūra** – etnografiniame regione susiformavusi teritorinė, erdvinė struktūra, kuriai būdingas tam tikras sodybų planas, apželdinimas, saviti pastatai, jų statybos principai, tradicinės statybos ir apdailos medžiagos ir spalvos, ryšys su kraštovaizdžiu.

3.13. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme, Saugomų teritorijų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos statybos, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio, Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymuose.

II SKYRIUS
REGIONINIO PARKO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

4. Regioninio parko steigimo tikslai:

4.1. išsaugoti karstinių sufozinių procesų veikiamą kraštovaizdį su tankiausiu karstinių įgriuvų tinklu, vertingiausius Biržų krašto gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietoves, savitą Biržų kraštui būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti, sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai;

4.2. išsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemų stabilumą, sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse;

4.3. puoselėti regioninio parko išskirtinę vertę propaguojančią edukacinę, muziejinę ir kultūrinę veiklą, propaguoti Aukštaitijos etnografinio regiono etnokultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialaus paveldo);

4.4. plėtoti visuomenės ekologinį ir gamtosauginį švietimą;

4.5. atkurti sunaikintus, pažeistus gamtinius kompleksus ir objektus bei kultūros paveldo objektus ir vietoves.

5. Regioninio parko išskirtinę vertę formuoja:

5.1. kraštovaizdžio savitumas ir įvairovė: ypač vertingas karstinių sufozinių procesų veikiamas kraštovaizdis su tankiausiu karstinių įgriuvų tinklu, Kirkilų karstinių ežerėlių sistema, moreninės lygumos su Širvėnos ežero hidrosistemos istoriniais įtvarais;

5.2. negyvosios gamtos vertybės: Kirkilų ir Drąseikių ežerėliai, Karajimiškio smegduobių laukas su Karvės Ola, Ievos, Velykų, Geologų duobėmis, Lapės Ola, kitomis įgriuvomis, Požemio upelis ir jo slėnis, Tatulos upė ir jos slėnis, Apaščios ir Rovėjos žemupio hidrografinė struktūra, Smardonės, Likėnų ir kiti šaltiniai;

5.3. gyvosios gamtos vertybės: gipso karsto ežerų ir olų buveinės, šikšnosparnių (*Pipistrellus pipistrellus, Pipistrellus nathusii, Eptesicus nilssonii, Nyctalus noctula*) ir raudonpilvių kūmučių (*Bombina bombina*) buveinės Astravo dvaro parke, paprastasis kardelis

(*Gladiolus imbricatus*), mažoji nehalenija (*Nehalennia speciosa*), plaukuotoji jonažolė (*Hypericum hirsutum*) Kirdonių ir Medamiškio miškuose;

5.4. savitas kultūros paveldas: vienintelė Lietuvoje bastiono tipo Biržų pilis, piliavietė, Lietuvoje ilgiausias medinis pėsčiųjų tiltas per dirbtinį Širvėnos ežerą, Astravo dvaro sodyba, Biržų miesto senamiestis, Pabiržės klebonijos ir bažnyčios statinių kompleksas, Ąžuolpamūšės ir kiti piliakalniai, Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Biržų evangelikų reformatų bažnyčia, Raubonių vandens malūnas-verpykla-karšykla, Likėnų parkas;

5.5. Aukštaitijos etnografiniam regionui būdingos tradicijos: kaimo statinių architektūros ir planavimo savitumas, aludarystės ir duonos kepimo tradicijų tęstinumas.

III SKYRIUS
APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI VISOSE REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

6. Regioninio parko apsaugos ir tvarkymo ypatumai, veiklos reglamentavimas ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįsti reikalavimai siejami su funkcinio prioriteto zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemoje (ribų plane), ir kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemoje (tvarkymo plane). Kraštovaizdžio tvarkymo zonose teritorijos naudojamos ir apsauga reguliuojama vadovaujantis Saugomų teritorijų tipiniu apsaugos reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“.

7. Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas ir regioninio parko planavimo dokumentų sprendinius, regioniniame parke skatinama:

7.1. veikla, išsauganti biologinę įvairovę ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, saugomų rūšių ir genetinių miško medžių išteklių apsaugos priemonių įgyvendinimas:

7.1.1. gamtos ir kultūros paveldo objektų tyrimas ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo ir naudojimo būdų, naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, konkrečių apsaugos, atkūrimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimas;

7.1.2. gamtotvarkos ir miško medžių genetinių išteklių atkūrimo priemonių įgyvendinimas, ūkininkavimo būdai, palaikantys palankią buveinių, saugomų rūšių ir miško medžių populiacijų apsaugos būklę;

7.1.3. Aukštaitijos etnografiniam regionui būdingų sodybų statyba, pagrįsta šiam etnografiniam regionui taikomais architektūros ir sodybų planavimo reikalavimais, plūkto molio ūkinių pastatų išsaugojimas ir atkūrimas;

7.1.4. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas gausinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius ir įvairaus amžiaus medynus. Konservacinio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose plyno miško kirtimo biržėse atkuriant mišką prioritetas teikiamas miško žėlimui;

7.2. veikla, palaikanti arba atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus:

7.2.1. pažeistų ekosistemų atkūrimas formuojant želdynus, atkuriant natūralų hidrologinį režimą, kraštovaizdžio struktūrą formuojančius elementus, kraštovaizdžio estetinę vertę;

7.2.2. miško įveisimas vadovaujantis Miškų įstatymu, žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka;

7.2.3. agrarinės aplinkosaugos priemonių, susijusių su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ir vandens telkinių apsauga, įgyvendinimas, tradicinio neintensyvaus ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimas;

7.2.4. invazinių rūšių plitimo prevencija arba esamų židinių naikinimas;

7.3. Aukštaitijos etnografinio regiono kultūros, tradicinės kaimo gyvensenos puoselėjimas, tradicinių amatų propagavimas. Skatinama esamas sodybas pritaikyti kaimo

turizmo paslaugoms teikti, puoselėjant ir skleidžiant etnografinio regiono architektūros tradicijas;

7.4. pažintinio turizmo plėtra prioritetą teikiant gamtiniam ir kultūriniam turizmui; gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas siekiant vertybių apsauga sudominti gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių savininkus, valdytojus ir naudotojus;

7.5. teritorijos pritaikymas rekreacijai, lankyti pagal regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) sprendinius, atsižvelgiant į kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus.

7.6. saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ypatybių išryškinimo darbai – želdinių ir menkaverčių statinių, užstojančių kultūros paveldo objektus ar kultūros paveldo vietovių vertingąsias savybes, šalinimo darbai.

8. Pastatai regioniniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami, teritorijų planavimo dokumentai rengiami atsižvelgiant į Aukštaitijos etnografiniam regionui būdingas statybos, architektūros ir sodybų planavimo tradicijas, siekiant:

8.1. išsaugoti išlikusią (iki 1939 m. susiformavusią) būdingą gyvenamųjų vietovių planinę erdvinę struktūrą;

8.2. išlaikyti Aukštaitijos etnografiniam regionui būdingus sodybų bruožus ir architektūrą: pastatų formas, dydį (tūrį), statybos produktus, spalvas.

9. Sodybų ir ūkininkų sodybų pastatai projektuojami, statomi ir rekonstruojami vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Ūkininko ūkio įstatyme ir Nuostatuose nustatytais Aukštaitijos etnografiniam regionui būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais.

10. Pastatai sodyboje statomi kompaktiškai, formuojant uždaro užstatymo sodybą. Išdėstant pastatus atsižvelgiama į susiformavusią kaimo ar vietovės struktūrą (valakinę, vienkiemių, kupetinę ir kitą vietovei būdingą struktūrą). Sodybos ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais planuojamos vadovaujantis šiais reikalavimais:

10.1. Kai žemės sklypo plotas yra iki 0,5 ha, bendras sodybos pastatais užstatomas žemės plotas turi atitikti statybos techninio reglamento, nustatančio reikalavimus vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams, tvirtinamo aplinkos ministro, reikalavimus, bet negali viršyti 500 m^2. Rekonstruojant sodybų pastatus, kurių bendras užstatymo plotas didesnis nei 500 m^2, neleidžiama didinti pastatais užstatyto žemės ploto.

10.2. Kai žemės sklypo plotas didesnis kaip 0,5 ha, sodybos pastatais ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais užstatomas žemės plotas – iki 700 m^2.

11. Sodybos pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami vadovaujantis šiais reikalavimais, išskyrus atvejus, kai regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) sprendiniais nustatyta kitaip:

11.1. Remontuojant pastatus taikomi Nuostatų 11.5–11.8 papunkčiuose nustatyti reikalavimai.

11.2. Statomi tik nesublokuoti gyvenamieji namai; gyvenamieji namai neblokuojami su ūkio pastatais, garažais, išskyrus Biržų miestą.

11.3. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 200 m^2. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 7,5 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – simetriški, dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio, su karnizu. Plokščiastogiai pastatai, pastatyti 1944–1993 m., atsižvelgiant į jų formą, gali būti dengiami keturšlaičiais stogais su karnizu. Gyvenamųjų namų langų rėmai skaidomi (arba vizualiai skaidomi) į keturias, šešias ar daugiau dalių. Lango aukščio ir pločio santykis – 1:0,7–0,8. Leidžiama dalimis neskaidyti langų, esančių gyvenamųjų namų fasaduose vidinio kiemo pusėje, nematomoje nuo gatvės, kelio.

11.4. Sodybos ūkio pastatai – vieno aukšto, simetriškais dvišlaičiais, pusvalminiais arba keturšlaičiais 40–45° nuolydžio stogais su karnizu. Klojimo, tvarto, daržinės aukštis – iki 9 m, kiti priklausiniai – ne aukštesni kaip 6 m (skaičiuojama nuo visų pastato projektinių

kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Sodybos ūkio pastatai statomi ne toliau kaip 60 m nuo gyvenamojo namo (išskyrus pirtį). Statomų sodybos ūkio pastatų dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai turi atitikti jų naudojimo paskirtį.

11.5. Sodybos pastatų stogai dengiami viena iš šių dangų: malksnomis, skiedromis, nendrėmis, šiaudais, keraminėmis, betoninėmis čerpėmis arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda. Lauko rūsiai gali būti apželdinami žole.

11.6. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, laikantis tradicinių medžiagos apdirbimo technologijų (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; apdailos lentos) ir naudojimo būdų. Karkasinių ir iš silikatinių plytų ar blokelių statomų pastatų išorinės sienos apkalamos lentomis, medinėmis dailylentėmis arba tinkuojamos. Stogo dangai ir sienų apdailai naudojamos skirtingos statybinės medžiagos, pastatų fasadų apdailai – įvairios statybinės medžiagos, išskyrus plastikines.

11.7. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsi (ruda, pilka, žalia, juoda). Visų remontuojamų, rekonstruojamų ar naujų statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais, išlaikant Nuostatų 11.3 ir 11.4 papunkčiuose nurodytą stogo nuolydį.

11.8. Pastatų sienų spalvos – pilka, ruda, žalia, juoda, rąstinių (netekintų rąstų) sienų – natūrali medžio. Langų rėmai, langinės, medžio raižiniai dažomi balta spalva.

12. Biržų miesto dalyse, nepatenkančiose į kultūrinį draustinį, ir regioninio parko miesteliuose esančiose namų valdose statinių statybai Nuostatų 11 punktas netaikomas. Jose vadovaujamasi bendrųjų statybą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, išlaikant iki 1939 m. susiformavusią miestelio tūrinę erdvinę struktūrą, jo savitumą: miesto pastatams būdingą aukštingumą, šlaitinius stogus, fasadams naudotas medžiagas. Biržų miesto dalyse, patenkančiose į kultūrinį draustinį, taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai.

13. Dvarų (palivarkų) sodybos atstatomos pagal išlikusius archyvinius dokumentus: vietovės planus, pastatų ir inžinerinių statinių projektus (brėžinius), matavimų bylas, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Šiais atvejais Nuostatų 10, 11 punktų ir 18.1 papunkčio reikalavimai netaikomi.

14. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose Nuostatų 10, 11 punktų ir 18.1 papunkčio reikalavimai taikomi, jei neprieštaraujama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintiems paveldosaugos reikalavimams, istorinių – architektūrinių tyrimų duomenimis.

15. Rekreaciniai pastatai statomi rekreacinio ir kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose.

16. Atokvėpio vietose, poilsiavietėse ir stovyklavietėse statomos pavėsinės žmonėms ar daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės įrengiamos be patalpų ir palėpės. Pavėsinės gali būti statomos įrengiant stogą ant stulpų arba su ne daugiau kaip dviem išorinėmis sienomis. Pavėsinių spalva – natūrali medžio arba tamsaus atspalvio ruda, juoda, pilka, žalia.

17. Stoginė, skirta laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo, statoma laikantis Saugomų teritorijų įstatyme nustatytų apribojimų ir šiame punkte nustatytų reikalavimų.

17.1. Viena stoginė statoma ne mažesniame kaip 5 ha pievų ir ganyklų plote.

17.2. Stoginė – stačiakampio plano, iki 6 metrų aukščio, pločio ir ilgio santykis 1:2–3, bet ne didesnė kaip 150 kvadratinių metrų užstatomo ploto.

17.3. Stoginės stogas – vienšlaitis, dvišlaitis arba keturšlaitis, dengiamas beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda; gali būti dengiamas tradicinėmis dangomis – malksnomis, skiedromis, nendrėmis, šiaudais.

17.4. Stoginės statybos ir apdailos medžiaga – mediena, apdirbta tradicinėmis medžio apdirbimo technologijomis (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Stoginės spalva – tamsiai ruda, pilka, žalia, juoda arba natūrali medžio.

Punkto pakeitimai:
Nr. 734, 2024-09-04, paskelbta TAR 2024-09-10, i. k. 2024-15928

18. Tvorų, inžinerinių statinių ir įrenginių pastatymas ir (ar) įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

18.1. Sodyba aptveriama ne aukštesnėmis kaip 1,8 m perregimomis ažūrinėmis (kiaurymių plotas – ne mažiau kaip 45 proc.) tvoromis (medinių virbų, tašelių, karčių, vytelių, lentų, išskyrus horizontalias) be cokolių, išskyrus Biržų miestą ir kitos (gyvenamosios) paskirties funkcinio prioriteto zonas.

18.2. Ežere, tvenkinyje leidžiama įrengti vieną iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto linijos, iki 2 m pločio, ne didesnį kaip 30 m^2 ploto pontoninį arba medine danga ar ją imituojančia medžiaga padengtą lieptą. Upėje leidžiama įrengti vieną ne ilgesnį kaip 25 proc. upės pločio toje vietoje, kur planuojama jį įrengti, bet ne ilgesnį kaip 15 m, iki 2 m pločio, ne didesnį kaip 30 m^2 ploto pontoninį arba medine danga ar ją imituojančia medžiaga padengtą lieptą. Lieptą vandens telkinyje leidžiama įrengti, kai:

18.2.1. vandens telkinys ribojasi su žemės sklypu, kuriame yra sodyba;

18.2.2. žemės sklypą, kuriame yra sodyba, nuo vandens telkinio skiria kitas su vandens telkiniu besiribojantis žemės sklypas ir abu sklypai priklauso tam pačiam savininkui;

18.2.3. vandens telkinys ribojasi su žemės sklypu, kuriame yra teisėtai pastatyta pirtis;

18.2.4. vandens telkinys ribojasi su žemės sklypu, kuriame pagal regioninio parko planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus) įrengta stovyklavietė, poilsiavietė, atokvėpio vieta arba suplanuota jas įrengti;

Papunkčio pakeitimai:
Nr. 734, 2024-09-04, paskelbta TAR 2024-09-10, i. k. 2024-15928
Nr. 63, 2026-02-04, paskelbta TAR 2026-02-05, i. k. 2026-01743

18.2[1]. Jei viršvandeninės augalijos juosta vandens telkinyje platesnė kaip 15 m, leidžiama statyti ilgesnius lieptus, bet išsikišančius ne daugiau kaip 2 m už viršvandeninės augalijos juostos ir ne didesnius kaip 30 m^2 ploto. Liepto urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose matmenys nustatomi statinio projekto sprendiniuose.

Papildyta papunkčiu:
Nr. 63, 2026-02-04, paskelbta TAR 2026-02-05, i. k. 2026-01743

18.3. Inžineriniai statiniai projektuojami, statomi ir (ar) rekonstruojami ar remontuojami nekeičiant kraštovaizdžio estetinės vertės. Rekonstruojant ne aukštesnės kaip 110 kV įtampos elektros perdavimo linijas, jas tiesti rekomenduojama požeminiais kabeliais.

18.4. Saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

18.5. Saulės šviesos energijos elektrines leidžiama statyti sodybų žemės sklypuose, esamų fermų, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose (gamybos, remonto ir pramonės įmonių ar dirbtuvių, sandėlių statiniams skirtuose žemės sklypuose). Jų pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka per nustatytus terminus turi būti suderintos su Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija (toliau – direkcija). Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos bei kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

Papunkčio pakeitimai:
Nr. 734, 2024-09-04, paskelbta TAR 2024-09-10, i. k. 2024-15928

19. Projektuojant didesnes kaip 500 m^2 automobilių stovėjimo aikšteles, numatomos želdinių juostos, skaidančios aikštelę ne didesnėmis kaip 500 m^2 dalimis, išsaugomi želdiniai.

20. Siekiant pagerinti vizualinę aplinką, leidžiama apleistus buvusių žemės ūkio įmonių pastatus, ypač esančius konservacinio, ekologinės apsaugos ir rekreacinio funkcinio

prioriteto zonose, prie pažintinių, mokomųjų takų, lankomų objektų, apžvalgos aikštelių (regyklų), nugriauti. Jei tokius pastatus planuojama rekonstruoti (perstatyti), jie perstatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektūros įstatyme nustatytais architektūros kokybės kriterijais, atsižvelgiant į Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros reikalavimus, skaidant ir mažinant pastatų tūrius.

21. Išorinė reklama regioniniame parke įrengiama vadovaujantis Reklamos įstatymu ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu. Užrašai informaciniuose skyduose, stenduose rašomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu. Išorinė reklama kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengiama vadovaujantis kultūros ministro nustatytomis Reklamos kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengimo taisyklėmis.

22. Kultūros ir gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose neleidžiama įveisti miško.

23. Kultūros, sporto ir kitokius renginius (išskyrus urbanizuotas teritorijas ir sodybas), kai planuojama daugiau kaip 100 dalyvių, regioniniame parke galima organizuoti tik suderinus renginio vietą su direkcija. Renginio vieta raštu derinama su direkcija Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus. Direkcija sprendimą suderinti planuojamo kultūros, sporto ir kitokio renginio vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad planuojamas renginys nepakenks gamtos ir kultūros vertybėms.

24. Regioniniame parke palapinės statomos ir laužai kuriami tik įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose.

25. Laukinių gyvūnų jauniklių vedimo laikotarpiu (balandžio–birželio mėnesiais) gyvūnai augintiniai vedžiojami tik su pavadėliu (išskyrus urbanizuotas teritorijas).

IV SKYRIUS
APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO KONSERVACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

26. Draustiniuose, paveldo objektų teritorijose ir gamtos paveldo objektų buferinėse apsaugos zonose neleidžiama statyti naujų rekreacinių pastatų ar didinti esamų pastatų tūrio, rekreaciniais pastatais užstatyto žemės ploto, statyti naujų ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) pastatais, fermų, žemės ūkio verslo kompleksų.

27. Kraštovaizdžio draustiniuose esančių sodybų gyvenamuosiuose ir ūkiniuose pastatuose draudžiama projektuoti ir įrengti vitrininius langus.

28. Draustiniuose leidžiama statyti:

28.1. saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos energijos kolektorius ant pastatų stogų ir (ar) fasadų;

28.2. saulės šviesos energijos elektrines tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Jų pastatymo vietos Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su direkcija. Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos bei kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

29. Skrydžiai bepiločiais orlaiviais, karšto oro balionais, parasparniais virš gamtinių draustinių ir gamtinių rezervatų vykdomi Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:
Nr. 63, 2026-02-04, paskelbta TAR 2026-02-05, i. k. 2026-01743

V SKYRIUS
APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

30. Tvarkant regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonas, didinama kraštovaizdžio estetinė vertė, gerinamos vietovės eksponavimo galimybės, formuojami nauji ar pertvarkomi želdiniai, įgyvendinamos reginių formavimo, medynų atsparumo rekreacinei apkrovai didinimo priemonės, įrengiami paplūdimiai, poilsiui pritaikomos pakrantės. Jose draudžiama bloginti rekreacinių išteklių kokybę, mažinti kraštovaizdžio estetinę vertę, projektuoti, statyti, įrengti ar plėsti su rekreacija ir apgyvendinimo paslaugų teikimu nesusijusius statinius, išskyrus gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas.

31. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose, numatytose regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo plane), gali būti įrengiami paplūdimiai, statomi lieptai, leidžiama naujų rekreacinių pastatų statyba, nustatant, kad vyraujanti (ne mažiau kaip 80 proc.) rekreacinio pastato ar pastatų komplekso paskirtis – poilsio, sporto arba gydymo.

32. Statant naujus ar rekonstruojant esamus rekreacinius pastatus, rekomenduojama (jeigu pagal Architektūros įstatymo nuostatas nėra privaloma) rengti architektūrinius konkursus, skirtus geriausiai pastato architektūrinei idėjai išreikšti.

33. Paplūdimiai su mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais ir nesudėtingais statiniais ir (ar) įrenginiais, kurių sąrašą nustato aplinkos ministras, įrengiami teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose.

34. Neurbanizuojamose rekreacinėse teritorijose gali būti įrengiamos tik atokvėpio vietos, poilsiavietės, stovyklavietės.

VI SKYRIUS
APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO EKOLOGINĖS APSAUGOS, ŪKINIO IR KITO (GYVENAMOSIOS PASKIRTIES) FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

35. Kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose leidžiama statybų plėtra, numatyta savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendruosiuose planuose ir regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose).

36. Ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) statiniais statyba leidžiama regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose) numatytose vietose, esančiose ekologinės apsaugos ir ūkinio funkcinio prioriteto zonose, statinius statant ne didesniame kaip 2 ha plote. Ūkininko sodyboms taikomi šie reikalavimai:

36.1. Ūkininko sodyboje vienu fermos, ūkio pastatu ar šiltnamiu užstatomas didžiausias žemės plotas negali viršyti 900 m². Leidžiamas ūkininko sodybos pastatais bendras užstatomas žemės plotas:

36.1.1. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra iki 3 ha, – iki 700 m^2;

36.1.2. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra didesnis kaip 3 ha (iki 10 ha), – iki 900 m^2;

36.1.3. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra didesnis kaip 10 ha, – iki 1200 m^2.

36.2. Ūkininko sodybos kitos paskirties pastatus, kurie dėl specifikos ir techninių reikalavimų negali būti statomi išlaikant Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros tradicijas, rekomenduojama pridengti želdiniais, kad šie pastatai sodybos statinių komplekse vizualiai nedominuotų.

37. Biržų mieste ir kitos (gyvenamosios) paskirties funkcinio prioriteto zonose namų valdos gali būti aptveriamos ne aukštesnėmis kaip 1,8 m perregimomis ažūrinėmis tvoromis.

VII SKYRIUS
APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

38. Regioninio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal kompetenciją organizuoja direkcija.

_____